

Izhaja vsak torek in petek
za časa vojne.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod
napisom: Upravništvu lista »Mir« v
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se
plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIII.

Celovec, 12. decembra 1914.

Št. 65.

Tisza - Bethmann Hollweg - Salandra.

Kaj pravi Tisza o položaju?

Ogrski državni zbor je bil sklican, ko se je povrnil ogrski ministrski predsednik grof Tisza od avdicence pri nemškem cesarju. Javnost, ki se briga dandanes še za mnenja vodilnih vladnih voditeljev, je od grofa Tisze pričakovala za državno politiko in diplomate važnih izjav. A tokrat Tisza ni govoril o vojnem položaju in razmerju nevtralnih držav, kakor bi bili pričakovali, in marsikdo je bil vsled tega morda razočaran. Drugi pa bodo v Tiszovem govoru brali različno, kakor ga bodo pač razumeli, nekateri malo, nič posebnega, drugi pa veliko, zelo veliko. Za nekatere bo Tiszova izjava malopomembna, drugi jo bodo smatrali za velepomembno.

Grof Tisza je v svojem govoru najprej izjavil, da hoče biti kratek, ker tisti, ki so za vodstvo zadev odgovorni, zlasti v sedanjem času, zlasti v sedanjem času ne smejo govoriti, ampak morajo delovati. Ministrski predsednik se je ozrl na

vzroke vojne

in je izjavil: Po izkušnjah zadnjih mesecev se pač sme trditi, da je bila ta vojna neizogibna potreba. Neizogibna je postala vsled okoliščine, ker so bile nekatere velesile nevoščljive našemu zavezniku za njegov velikaški gospodarski razvoj. Našo miroljubnost pa so splošno smatrali za slabost. Dogodki zadnjih mesecev pa so to mnenje na najsijajnejši način ovrgli, ki je domnevalo slabost, nezmožnost in postarnost tam, kjer ni bilo ničesar drugega kakor miroljubnost vseh činiteljev monar-

hije in zlasti miroljubnost najmiroljubnejšega vseh vladarjev svetá. O

vojnih činih armade,

nadaljuje ministrski predsednik, morem govoriti le s čustvi občudovanja, ponosa, zaupanja in hvaležnosti. Naša armada vzbuja tudi pri našem zavezniku čustvo občudovanja in zaupanja. Pred kratkim sem imel priložnost, dobiti tozadevne utise neposredno, in morem izpričati priznanje in zaupanje, ki je imajo do naše armade vodilni činitelji nemškega naroda, ki se bori z nami ramo ob rami. Ministrski predsednik spominja nato na izjavo armadnega nadpoveljnika, gospoda nadvojvode Friderika, ki ga je pooblastil, da izrazi pred zbornico njegovo občudovanje nad vso hvalo vzvišnega junaštva in vojaških čednosti, ki so jih pokazale ogrske čete. Ta vojna, pravi ministrski predsednik, je prva velika vojna pod vladno dualizma, in reči pač smemo, da je dualizem sijajno preстал to preizkušnjo. Ta vojna je pokazala, da se moči, poduzetne zmožnosti in sile monarhije ne sme iskati v španskih škornjih centralističnih pravnih institucijah, ampak v taki sestavi, ki ne zasigura samo opravičene neodvisnosti ogrskega naroda, ampak tudi omogočuje enotnost čustev, enotnost stremljenj, čisto prostozdruženje v boju ramo ob rami. In tudi v drugem oziru je tisočletna ogrska narodna država v tem boju prestala, ali ima dovolj moči v velikem času. Dokazala je, da ta država ni napravila samo umetne, prisiljene zveze med državljani. Ta boj je povzročil, da je obmolnil strankarski prepír, odstranil je razredni (stanovski) boj, potisnil je v ozadje narodna nasprotstva in rodil tako sijajne dokaze edinosti

v medsebojni ljubezni, skupne ljubezni do domovine, tukaj in na bojiščih, ki v zgodovini ogrskega naroda in v njegovem razvoju ne bodo izginili brez sledu. Vojska je tehtnica za narode. Tudi ogrski narod je bil položen na neizprosno strogo tehtnico svetovne zgoovine. Bil je tehtan in spoznan za težkega. Nemogoče je, da bi ta vojna ne imela koristnih posledic za bodočnost ogrskega naroda, za njegov sijaj, ugled in moč. Mi, ki smo sedaj odgovorni za vladno naroda, imamo dolžnost, da organiziramo s takim samozatajevanjem podane nam narodove moči, jih vodimo in v tem boju na življenje in smrt postavimo na pravo mesto. Nočemo boja omaloževati. Hudi naporí nas še čakajo, pa v svojo moč moramo zaupati. Prepričani moramo biti, da bo narod zmagovito vzdržal tudi bližajoče se nam silne napore. Ta boj moramo nadaljevati brez pomišljevanja, brez obotavljanja in malodušnosti, dokler ne bo prinesel narodu trajne predpogoje za bodočo varnost. Nam, visoka zbornica, so v teh časih naložene velike in slovesne dolžnosti. Naša dolžnost je, da skrbimo, da v potokih prelita kri naših bratov ne bo zaman, da bo prinesla blagonosen sad za ta narod.

Nemški državni kancelar o vojni.

Nemški državni zbor je imel 2. decembra kratko zasedanje. Največ pozornosti je seveda vzbudil govor državnega kancelarja pl. Bethmann Hollwega. V imenu nemškega cesarja se je zahvalil narodu za žrtve in požrtvovalnost, ki je brez primere, s ponosom se je spominjal hrabre nemške armade, avstro-ogrskih bojnih zaveznikov, katerih hrabrost se je sijajno obnesla, in tretjega zaveznika, turške države.

Dne 4. avgusta je nemški državni zbor pokazal neupogljivo voljo celega naroda, da

Podlistek.

Pankracij.

Spisal Jos. Stariha.

Pankracij je ležal vznak na svislih, z rokami podloženimi pod glavo. Polnoč je že odbila v vaškem zvoniku, počasneje nego navadno so odbrneli udarci ure in se izgubili za hišo, za vasjo, v gozdu. Skozi strešno lino je sijal mesec Pankraciju naravnost v obraz. Trde, ostro zarežane črte so temnele okoli stisnjenih čeljusti in se vlekile prav gori pod oči ter zakrožile na senca in pod kratke, črne in ščetinaste lase. Drobne oči so strmele izpod nizkega čela, so svetile in temnele, kakor je ravno mesec bolj ali manj zasijal skozi redko vejevje ogoljene stare hruške na dvorišču. Pomežiknile so včasite oči, za čelom se je tačas utrnila nerodna in neveselna misel. In mnogo je bilo nocoj teh nerodnih in neveselnih misli, podile so druga drugo, rodile se ena iz druge. Zakaj, to je bila zadnja noč, ki jo je imel prespati Pankracij pod krovom Cvetanove hiše. Zadnja noč, ker že proti jutru je bilo treba oditi v mesto in potem bogvekam. Da odide, to je gotovo, ali se še kdaj vrne, to ve le sam Bog. Cesar ga je poklical, zgodilo se je nenadno, kakor je tresčilo pred tednom nenadno in skoro iz jasnega v staro češnjo na Cvetanovem vrtu. Cesar ne kliče nenadno zastoj, to je vedel Pankracij in to so potrdili hrupni glasovi na vasi, kličeči izza vsa-

kega ogla, da pojdejo na vojsko fantje in možje, kolikor jih je kdaj nosilo vojaško suktnjo. Med njimi je bil tudi on, Pankracij, hlapec Cvetanov. Ni mu bilo hudo, ker je bil poklican, a vendar je nocoj bdel, spanec ni hotel na njegove oči, vse življenje, borno življenje, ki ga je imel dosedaj za seboj, je stopalo mimo njega kakor romarska procesija na Sv. Višarje. Počasi je stopalo, tuintam se je dvignila pest, težka in trda, nad njegovo glavo, v presledkih je udarilo železno kladivo na hrbet, da se je skrčil in zvil, le redkokje se je prikradel solnčni žarek na njegovo teme. Odkar se je spominjal, je bil pri Cvetanovih, izprva pastir in hlapec, pozneje, po dovršeni vojaški dolžnosti kot hlapec. Odnokod ga je prinesla mati, ki je umrla prav na teh svislih pred petindvajsetimi leti. Bilo mu je tistikrat dve leti, kakor so mu povedali Cvetanovi. Ker ni bilo pri materi nobenih papirjev, ki bi izkazali njegove pravice, ga je prevzela v oskrbo občina ter ga izročila Cvetanu. Toliko so pa vendar vedeli vsi, da je prišel na svet brez potrebe in samo v trpljenje in bridkost svoji materi, izkratka, da je nezakonski otrok. In kot takšen je nosil vedno dosedaj pečat na svojem čelu in vse posledice tega neizbrisnega znamenja. V šoli so se ga izogibali součenci in součenke, na paši so ga pretepalí tovariši, pozneje pri vasovanju svojih sovrstnikov ni smel v njih krog. Tako je hodil sam samcat svojo pot, se je zakrknil vase in sčasoma so ga imeli za molččega bebca, ki mu ni treba privoščiti niti dobre niti slabe besede. Vesel ga je pa bil Cvetan,

zakaj delal je za dva in vedno molččé, je bil zvest in pošten kakor zlata tehtnica. In zraven je bil zadovoljen z vsako hrano in kar je bilo Cvetanu nadvse ljubo, mu ni bilo treba ničesar plačati. Zato mu je pa bilo hudo, ko so Pankracija potrdili k vojakom. Pri odhodu mu je stisnil v roko cel goldinar in mu je rekel: »Rad sem Te vedno imel, Pankracij, in vsi moji so Te radi imeli, zato mi je hudo po Tebi. Kadar Te zopet izpuste od vojakov, Ti ni treba iskati doma drugod, vrni se k nam, ki Te zopet radi sprejmemo.« In Pankracij se je zaradi tolike dobrote razjokal, da so solze debele kakor leščniki kapale na leseno mizo v hiši, na kateri je stal v slovo polič vina. Odšel je od hiše in se ni zglasil dolga tri leta, ne s pismom, ne osebno, niti o največjih praznikih. Čez tri leta pa, jeseni, ko so Cvetanovi ravno spravljali krompir s prostranih in rodovitnih njiv, se je zglasil. Popoldne, ko je sijalo jesensko solnce z največjo veselostjo na napolnjene Cvetanove koše, se je hipoma pojavil za vasjo na Osojnikih in se ustavil pred iznenadenim Cvetanom. »Tukaj sem zopet, gospodar!« je dejal in se sklonil nad razorano brazdo. Takoj je začel nakladati krompir v jerbace in nečke in ga stresati v novo pripravljene voz. Kakor bi bil ves dan pri njih, kakor bi ne bil odšel nikamor in bi ne bila med njegovim odhodom in prihodom minula dolga tri leta. »Kaj si delal ta leta, Pankracij?« ga je vprašal Cvetan, ki ni vedel od osuplosti, kaj naj bi rekel. »Vojak sem bil,« je odgovoril Pankracij na kratko in delal dalje. Njegov širo-

sprejme usiljen mu boj in brani svojo neodvisnost do skrajnosti. Medtem so se izvršili veliki dogodki. Neprekosljiva hrabrost naših vojakov je prenesla kljub veliki premoči nasprotnikov vojno na sovražna tla. Tam stojimo trdno in smemo z vsem zaupanjem zreti v bodočnost, pa sovražna moč še ni zlomljena. Nismo še ob koncu žrtev. Narod bo žrtve tudi zanaprej rad nosil, ker moramo in hočemo izvojevati boj do dobrega konca.

Odgovorna za vojno je Angleška.

Takoj po končani seji 4. avgusta je prišel angleški poslanik z ultimatumom Angleške in ko smo istega takoj odklonili, z nanovedjo vojne. Odgovornost za to največjo vseh vojsk je za nas jasna. Zunanjo odgovornost imajo tisti možje v Rusiji, ki so zahtevali splošno mobilizacijo ruske armade in so to dosegli, notranjo odgovornost pa ima angleška vlada. Londonski kabinet bi bil lahko onemogočil vojno z nedvoumno izjavo v Petrogradu, da Angleška ni volje pripustiti, da iz avstrijsko-srbskega spora izcimi svetovna vojna. Taka govorica bi bila tudi Francosko prisilila, da bi bila Rusijo energično odvrčala od vojnih ukrepov. Potem pa bi bile uspele naše posredovalne akcije na Dunaju in v Petrogradu in vojne bi ne bilo. Angleška pa tega ni storila. Videla je, da se je začelo kolo takati, pa ga ni ustavila.

Kljub vsem mirovnim zatrjevanjem je London dal v Petrogradu razumeti, da stoji Angleška ob strani Francoske in torej tudi na strani Rusije. Londonski kabinet je pripustil to svetovno vojno, ker se mu je zdelo, da je prišla priložnost, da more s pomočjo svojih političnih zaveznikov uničiti življenski mozeg svojega največjega evropskega tekmeča na svetovnem trgu.

Angleška se je sklicevala na nevtraliteto Belgije, pa po listinah, ko so bile najdene v Bruslju, je dokazano, kako nevtralna da je bila Belgija nasproti Angleški. Ko so naše čete prestopile na belgijska tla, so se nahajale na tleh države, ki je svojo nevtraliteto že zdavnaj sama prekršila. Dokazano je pa tudi, da nam Angleška ni napovedala vojne zavoljo belgijske nevtralitete, ampak ker je mislila, da nam bo kos obema vele-silama na kopnem.

Po razkritju angleško-belgijskega vojnega načrta je politika angleških državnikov za vedno označena. Angleška je povzro-

čila, da nam je vzela Japonska Kiaučau in je pri tem prekršila kitajsko nevtralnost.

Državni kancelar označi potem napadalno politiko trojnega sporazuma nasproti državam trozveze, vsled česar je vlada predložila največjo predlogo za oboroževanje, kar jih pozna zgodovina nemške države. Po izbruhu vojne je Angleška naznanila, da hoče boj, dokler Nemčija ne bo gospodarsko in vojaško premagana. Mi imamo nato samo odgovor: Nemčija se ne da uničiti.

Nato slavi govornik edinstvo vseh strank na Nemškem. »Ko bo vojna končana, se bodo stranke zopet pokazale. Brez strank, brez političnega boja ni političnega življenja, tudi za najbolj svobodno in edino ljudstvo ne. Pa boriti se hočemo za to. Jaz za svoj del Vam obljubim, da bodo v tem boju samo še Nemci.«

In kaj pravi italijanski ministrski predsednik?

Italijanski državni zbor je bil sklican na 3. t. m. Ministrski predsednik Salandra je med odobravanjem vseh strank govoril tako-le:

Nenadoma in nepričakovano brez nas in brez dogovora z nami je izbruhnil konflikt, ki smo ga zaman skušali prepričati v interesu civilizacije in ohranitve miru. Vlada je bila prisiljena, premišljevali, ali nam določbe v naših pogodbah nalagajo dolžnost, da se vojne udeležimo. Vestna presoja obstoječih pogodb po črki in po duhu kakor tudi spoznanje, iz česa izvira in kak namen da ima konflikt, sta nas prepričala, da nimamo nobene dolžnosti, udeležiti se te vojne. Mirno in prosto presojevanje položaja nam pa je narekovalo, da smo v obrambo koristiti Italije takoj priglasili svojo nevtralnost. Vedeli smo, da bo ta naš sklep izval strastne debate in različne sodbe. Polagoma pa je v Italiji in izven Italije prodrlo prepričanje, da smo se poslužili samo svoje pravice in ukrenili to, kar italijanskim koristim najbolj odgovarja.

Ta nevtralnost, ki se je lojalno držimo, pa nima moči, da bi nas mogla obvarovati posledic velikanskega preobrata, ki postaja vsak dan večji in katerega konca nihče ne pozna. Italija ima svoje življenske interese na suhem in na morju starega kontingenta, katerega podoba se najbrž utegne izpremeniti. Italija ima pravico, da kot velesila ne ohrani samo svoje postojanke nedotaknjene, ampak da v primeri s povečanjem drugih držav ne ostanejo njene postojanke manjše. Zato mora biti italijanska nevtralnost delavna in čuječa, ne slabotna, ampak

močno oborožena in pripravljena za vsak slučaj!

Največja skrb vlade je, da je naša armada in mornarica popolnoma pripravljena. Zato se nismo obotavljali prevzeti odgovornosti nase za velike izredne izdatke in za preosnovo vojaške organizacije.

Danes je predvsem potrebno, da vsi Italijani slovesno pokažemo, da smo v besedi in dejanju edini. Vlada trka na patriotizem in skupno delo celega parlamenta. Današnji dogodki zahtevajo močno in sigurno vlado. Potem ne bo treba imeti skrbi za usodo Italije.

Z bojišč.

Poročilo našega generalnega štaba.

Dunaj, 7. decembra. (Kor. urad.) Uradno se poroča: 7. decembra opoldne.

Boji za odločitev na ruskem bojišču še trajajo.

Avstro-ogrsko in nemške čete so zavrnile napade ruskih sil, ki so prodirale v okraju južnozahodno od Piotrkowa preko Noworadomskega proti severu, nemške čete pa so prisilile sovražnika k umiknanju.

V Zahodni Galiciji se tudi vršijo večji boji. Njihov izid še ni znan.

Na tem prostoru so naše in nemške čete ujele včeraj 1500 Rusov.

V Karpatih se boji nadaljujejo. Na nekaterih mestih je sovražnik umaknil močne čete zopet nazaj za gorovje.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

CALAIS.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Calaisa: Namesto beguncev, ki so prihajali pred tedni skozi Calais, je prišlo sedaj sem sila mnogo ranjencev iz strašnih bojev na Flandernskem. V mestu je sedaj desetkrat toliko vojaštva kakor v mirnih časih. Stare utrdbe so čete popravile. Calais je sedaj sila močna trdnjava. Teren sam ojačuje obrambo, ker je mogoče okolico ravno tako poplaviti, kakor flandernski kot Belgije. Za vojake, ki so zboleli za legarjem, je pripravljena v pristanišču neka ladja, v kratkem pa nameravajo postaviti za infekciorno bolne barake nad morjem.

JAPONSKI VOJAKI V RIGI.

Glasom časopisov iz Rige (Riga je glavno mesto Livonije) so tamkaj dospeli japonski vojaki. »Riškaja Mysl« pravi, da so Ja-

ki hrbet se je krivil in vpogibal, njegove razvite mišice na rokah so rjavele izpod zavihanih rokavov. In delal je zopet za dva. Tedaj je pa šel Cvetan vase in od tistikrat je dobival Pankracij na mesec po pet goldinarjev in mu je izročil Cvetan nekako nadzorstvo nad drugimi delavci...

Danes pa je bil poklican na vojsko in pozno v noč ni mogel zaspati. Na vasi so še prepevali fantje, iz bližnje gostilne se je slišal šum, vmes celo ženski glasovi, a Pankracij se ni zmenil za vse to. Razen Cvetanovih ni imel nobenega, pri katerem bi se bil moral posloviti, zato bo odhajal z lažjim srcem kakor tisoči in tisoči drugih. In vendar nocoj te nerodne in nevšečne misli, vedno se vračajoče, vedno se ponavljajoče. Bled in upadel je bil njegov obraz, celo potne srage so stale na tem čelu, od mesečnih žarkov oblitem. Kaj je mislil, kaj ga je težilo, ko je bilo vendar vse njegovo življenje sama skrb in delo, samo trpljenje in zapostavljanje, sama velika nepregledna žalost in puščava?! Komu je storil krivico, on, ki se mu je samemu prigodila najhujša krivica, da je bil pahnjen na svet brez pravice do življenja?! Ali ga je sedaj premagal strah pred smrtjo, misel, da ga lahko že čez nekoliko dni za večno pokrije tuja, nepoznana zemlja?!...

Nenadoma se Pankracij dvigne na svojem ležišču in si obleče jopič. Odločno strese z glavo, češ, tako mora biti in nič drugače. Za trdno je sklenjeno. In varno kakor po tleh stopa po lestvi navzdol in krene trdih korakov proti koncu vasi. Trdo potrka njegova žuljeva desnica na nizke duri pritlične hiše.

»Odpri, Lojze!«

Notri se nekdo oglasi in pridrsa do vrat ter jih odpre.

»Kaj hočeš tako pozno, Pankracij?«

»Stopi vun, Lojze. Nekaj ti imam povedati, kmalu končam.«

Lojze se sklone in stopi pred hišo.

»Semkaj sediva na to klop, kakor nalašč si jo napravil,« izpregovori Pankracij.

Sedeta. Mesec pripluje v tem hipu nad streho in posrebrni klop in obadva si gledata hipec oči v oči. Pankracij položi roko na Lojzetovo koleno in začne govoriti naglo in poltiho:

Tudi Tebe, Lojze, so poklicali. Zato sem moral govoriti s Teboj še nocoj. Bog ve, kje bova jutri ob tem času, Bog ve, ako se vidi va še kdaj na tem svetu. In hudo bi mi bilo, ako ne bi poravnal krivice, ki sem Ti jo storil pred davnim časom.«

Lojze ga začudeno pogleda.

»Ti, krivico? Nikomur je nisi storil, Pankracij, kolikor morem presoditi jaz. To pa vem, da smo krivico delali Tebi vsi, kolikor nas je in poleg nas tudi Cvetan. Vsi, prav vsi...«

»Nič ne de,« odgovori Pankracij. »Nisem je čutil te krivice in je ne pripoznam. Torej poslušaj. Ali se še spominjaš, ko smo se vozili prvič k vojakom kot rekruti? Petero nas je bilo, med njimi Ti in jaz. Na lojterskem vozu smo sedeli, peli smo in se smejali. Vzeli ste me medse, dasi vas nisem prosil. In tistikrat si izgubil Ti na vozu goldinar, imel si samo tri. Videl sem ga in skrivaj sem ga vtaknil v svoj žep. Ko si ukazal ustaviti voz in si preiskal vsak kot ter šel celo dolgo pot nazaj, da bi ga našel, se ni nič genilo v mojem srcu. »Tudi ako sem mu tega ukradel jaz, mu ostaneta še vedno dva,

torej toliko, kolikor imam sedaj jaz skupaj s Cvetanovim goldinarjem,« sem si dejal in nekam čudno zadovoljen sem bil sam s seboj, da sem prišel na takšen način do njega. Tarnal si in celo jokal tistikrat, a meni se nisi smilil, tiščal sem goldinar v žepu in lahko mi je bilo pri srcu. Nisi ga dobil nazaj, pri vovakih sem ga porabil s svojim takoj prve dni, Ti si bil pa gotovo do danes prepričan, da si ga izgubil.«

Pankracij je umolknil, Lojze pa je dejal:

»Ni Ti bilo treba zaraditega hoditi k meni nocoj, Pankracij. Že davno je bilo to pozabljeno.«

»Nisem prišel zaraditega, Lojze. Ves čas pri vovakih in ves čas pozneje me je mučil ta greh, je moje srce razjedala ta nepoštenost. Najhuje pa mi je bilo nocoj. Neprehoma sem moral misliti na to tatvino, neprehoma na Tebe... Revež si, Lojze, nimaš mnogo, svojo družino moraš rediti z delom svojih rok. Za sedaj bodo te roke vzeli na vojsko. Tvoji ljudje, žena in otroci, jih bodo pogrešali, bodo morali stradati. Jaz pa sem sam, vaje sem trpeti in pogrešati vsako udobnost. Kaj bo z menoj izgubljenega, ako padem?... Pa, čuj, nočem Te zadrževati, pojdi k ženi in otrokom še ta kratek čas — dovolj pičlo Ti je odmerjen. Vzemi pa to tukaj, moji prihranki so, vsi, kolikor mi jih je dal Cvetan v treh letih, odkar sem prišel od vovakov, stoinpetdeset goldinarjev. S tem naj je rešen moj dolg do Tebe, s tem pomirjena moja vest. Naj pridejo prav Tvoji družini... z Bogom!«

Prede se je Lojze zavedel, je izginil Pankracij naglih korakov. Videl ga ni nihče več, odšel je bil sam samcat, prede so se bili zbudili zjutraj drugi.

ponci jako ljubeznivi in da vsi dobro govore rusko.

RUSKA VOJNA LETALKA.

»Berliner Tageblatt« poroča preko Rima iz Petrograda: Kneginja Šavonska je bila sprejeta kot prva vojaška letalka v rusko armado.

Iz svetovne politike.

ITALIJA.

Salandrova druga izjava.

Ministrski predsednik Salandra je posegel v debato v svojem nastopnem govoru v zbornici:

V začetku govora obžaluje nekatere izraze in besede, ki so jih rabili nekateri poslanci, govoreč o sedanjem velikanskem konfliktu in o državah, ki ga vodijo. Italija pripozna zasluge in dobre strani vseh omikanih narodov, ker so vsi narodi pomagali k napredku kulture. Ampak laški parlament preveva danes samo eno čustvo: Ljubezen do Italije. Mi poznamo samo en klic: Živio (Vivat) Italija! (Poslanci vstanejo in zaorijo: Živio Italija!)

Predsednik nato nadaljuje: Nekateri so rekli, da je bila moja izjava sibilinska (nejasna). Meni se pa zdi, da je bila zelo jasna in da je na naši strani večina ljudstva, katerega mi zastopamo in ne vi (namreč poslanci stranke na skrajni levici). Kar sem rekel, je ves svet razumel in mi ni treba ničesar dostaviti. Več, kakor sem izjavil, ne smem, ker tirjajo to državne koristi. Glede vojaških priprav izjavljam, da sta mornarica in armada pripravljena za vsak slučaj. Prevzeli smo težko odgovornost za blagor države. Kadar vam bomo predložili dokumente, boste lahko presodili našo odgovornost, danes je pa ne morete. Zbornica naj pove, če vladi zaupa. Drugega predmeta ni v tej debati. Izjavljam, da sprejem dnevni red poslanca Bettolija, ker pušča vladi popolno prostost delovanja. Brez te prostosti ne moremo voditi vlade te države. Zato prosim, naj zbornica ta dnevni red sprejme.

Potem, ko je govorilo več govornikov, se je oglašil k besedi bivši minister za zunanje zadeve Giolitti. Povedal je, da je Italija že leta 1913 naglasila obrambni pomen svojih zvez. Govornik in pokojni minister Di San Giuliano sta spoznala, da za Italijo ni dan casus foederis; tudi to ni skalilo dobrih odnosov med zveznimi državami. Če je Italija svojo nevtralnost priglasila, je lojalno postopala. Govornik odobrava vladno izjavo in oboroženo nevtralnost.

Zbornica je nato sprejela od vlade sprejeti dnevni red in s tem izrekla vladi zaupnico.

Zbornica sprejela vladno izjavo.

Rim, 5. decembra. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani« javlja: Poslanska zbornica je danes končala razpravo o vladni izjavi. Poslanec Bettola je izrekel vladi zaupanje, da bo znala svojo nalogo pojmiti z zanesljivim razumevanjem interesov in usode domovine in jo izvršiti. (Živahno pritrdjevanje.) Ta, od vlade sprejeti in zanjo zaupnico obsežajoči dnevni red je bil pri glasovanju po imenih sprejet s 413 proti 49 glasom.

RUSIJA IN RUMUNIJA.

Iz Petrograda poročajo: »Rusko Slovo« poroča iz diplomatskih krogov: Rusija je predlagala v Bukareštu, da prepusti Rumuniji tisti del Bukovine, ki so ga zasedli Rusi. Odgovorila naj bi Rumunija do 5. decembra.

Vojni material za Rumunijo.

V Sofijo dospeli bukareški listi poročajo, da je v Predeal (na železniški progi Brašovo-Predeal) dospelo 22 železniških voz z artiljerijskim strelivom iz Kruppovih tvornic za Rumunijo. Avstro-Ogrska vlada je dovolila prevoz, kakor je Rumuniji še tudi nadalje dovoljeno izvažati bencin na Nemško in v Avstrijo.

POGAJANJA MED BALKANSKIMI DRŽAVAMI.

Zenevski »Journal« poroča iz Bukarešte podrobnosti o razgovorih z balkanskimi državami, zlasti z Bolgarsko. Bolgari da zahtevajo od Grkov precejšnje koncesije, ti se pa upirajo, jim odstopiti Kavalo, medtem ko bi bili Srbi voljni odstopiti nekaj zemlje, seveda ne toliko, kolikor pričakujejo v Sofiji. Nato so države trojnega sporazuma obljubile Bolgarom Kočano in Bitolj, Rumunija pa jim je obljubila del Nove Dobrudže. Bolgarija pa ni dala natančnega odgovora, tako, da v Bukareštu nikakor niso pomirjeni o pravih namenih Bolgarije. Vendar pa je Rumunija sedaj pripravljena posredovati, ako bi tudi Italija ostala nedelavna, kakor je smatrati po informativnem uspehu dosedanjih konferenc med Rimom in Bukarešto. Vsi državniki, izvzemši Carpa in Marghilomana, so edini o točkah romunskega posredovanja.

Navadno jako dobro informirana osebnost pa izjavlja, da Bolgarija z nobeno balkansko državo ne vodi pogajanj.

KITAJSKA IN JAPONSKA.

Petrogradska brzozjavna agentura poroča: Kitajske čete v provinciji Šantung, glede katerih je Japonska zahtevala, da jih odpokličejo, so morale na odredbo kitajske vlade to provincijo izprazniti, da ne pride do spopadov. Japonska je zato po državnem sklepu priznala nedotakljivost kitajske države.

Vojna in vera.

Francoski pisatelj Lavredan je v voinem času objavil v francoskih dnevnikih to-le značilno izjavo:

Posmehoval sem se veri in sem imel sebe za modrijana. Sedaj nisem vesel tistega posmehovanja, ker vidim Francosko krvaveti in jokati. Stal sem ob cesti in gledal vojake. Odhajali so v smrt tako veselo! Vprašal sem jih: »Kako, da ste tako mirni?« Odgovarjali so: »Verujem v Boga«.

Štel sem žrtve svojega naroda in videl, da so jih ljudje sprejeli v molitvi. Kako tolažljivo se mi je zdelo, poznati večno domovino, ki sije v ljubezni, ko zemeljska gori v sovraštvu. Pa to spoznanje je last otrok. Jaz pa nisem več otrok. To je moje siromaštvo, in to mi napravlja leden znoj. Obupavati mora narod, ki čuti bolečino Francoske, če ne veruje, da bo bolečina na zemlji poplačana v nebesih. Upati, ko vse tone, kdo more to brez vere? Ni-li vsakdanje delo trpljenje, ni-li vse dobro nespametno, če ni vere?

Stojim v krvavih potokih Francoske, gledam sveto vodo solz. Obupavam. Ali stara ženka iz Bretagne, katere sinovi so v krvi in ki so ji oči od jokanja oslepele, moli svoj »češčena Marija« pred kipom žalostne Matere božje in se smehlja, smehlja se zadovoljna. Kako me je sram pred to žensko!

Kako strašne in pekoče so narodove rane, v koje ne kaplja ta čudoviti vrelec kakor zdraveč balzam, ta čudoviti vrelec, oh, ne smem ga imenovati. Kaj bi bilo iz Francoske, če bi njeni otroci ne imeli vere, če bi njene žene ne molile! V zaupanju v Boga bo v tej vojni zmagala artiljerija. Prošlost Francoske je velika. Bila je Francoska, ki je verovala, sedanost Francoske je tesnoba. To čuti Francoska, ki ni mogla več verovati. Ali bo njena bodočnost boljša? V božji roki je, samo v božji roki!

Siromašen narod mrtvecev pokriva polje. Kako težko je na tem nacionalnem grobišču ostati še brezbožnež. Tega ne morem, tega ne morem. Preslepil sem sebe in Vas, ki ste čitali moje knjige in peli moje pesmi. To je bila narost, omama, nespametne sanje. Vidim smrt in kličem življenje. Roko z orožjem pošiljajo smrt, sklenjene roke povzročujejo življenje.

Francoska, Francoska, povrni se zopet k veri svojih najlepših dni! Od Boga zapuščen biti se pravi izgubljen biti. Ne vem, če bom jutri še živ. Ali svojim prijateljem moram priznati: Lavredan se ne upa umreti kot brezverec. Ne plaši me pekel, ali tare me misel: Živi Bog, in ti si tako daleč proč od njega. Raduj se, duša moja, trenutka, ko bom mogel na kolenih klicati: »Verujem, verujem v Boga, verujem, verujem!« Ta beseda je jutranja pesem človeštva. Za tega, ki je ne pozna, bo temna noč!«

* * *

Značilno je, da so to veroizpoved objavili najradikalnejši časopisi in ji niso dodali nobene pripombe. Vojska jih napravlja resne, da kakor Lavredan začnejo razmišljevati o sedanosti in bodočnosti.

Ranjenci v Celovcu.

V c. in kr. rezervni bolnišnici šte. 2, v poslopih: Jezuitska vojašnica, šola v Bismarckovem obmestju, gimnazija, obrtna šola in »Musiksäle« se nahajajo od 4. decembra sledeci ranjenci: Pešpolk št. 7: korp. Dominik Krišmek. Inf. Mihael Mandl. Jakob Bicer. Egidij Umschaden. Kasl. Friderik. Jožef Schirnig. Rajmund Steinberger. Andrej Oraš. Poddes. Tomaž Gruber. Rez. inf. Janez Unterkofler. Pogr. Bauer. Anton Feresin. Jožef Ebenberger. Alojzij Hieber. Jamnik. Peter Kampter. Janez Petric. Florijan Strieker. Ignacij Jeršac. Stanislav Sturlager. Alojzij Klausič. Tomaž Hafner. Aleš Schindler. Pavel Novak. Janez Gradnik. Gregor Kurat. Jožef Šorn. Andrej Straus. Peter Lipulvak. Anton Slaba. Anton Otlega. Miha Bonhö. Poddes. Karel Račnik. Inf. Engelbert Seisser. Jurij Scheiflinger. Miha Scheib. Matija Dimisity. Jožef German. Anton Karner. Poddes. Andrej Kupičič. Inf. Blaž Stane. Korp. Jakob Teng. Inf. Andrej Chebat. Rekrut Franc Hudelist. Poddes. Janez Pipan. Jan. Lindschinger. Ulrik Flaschberger. Rez. inf. Kristijan Zauchenberger. Lovro Sadjak. Tomaž Perdacher. Rajmund Seidl. Janez Breithuber. Alojzij Bavrič. Matija Untermoser. Jožef Lusič. Avgust Sperdin. Inf. Jakob Abschner. Leopold Brucker. Nikolaj Brušič. Jurij Druml. Četov. Jožef Glastorer. Inf. Ferdinand Juvan. Andrej Kancijan. Peter Kuster. Četov. Matija Mösslacher. Inf. Jožef Pavlič. Poddes. Anton Mikula. Inf. Maks Kurz. Janez Bonetto. Matija Sobl. Viljem Leitgeb. Vaclav Ruekert. Janez Škrilj. Četov. Jakob Černik. Inf. Andrej Schoss. Rekt. Avgust Pichler. Četov. Miha Kobač. Janez Knerweit. Črnov. rek. Ignacij Fischer. Inf. Viljem Koroznig. Jožef Münzer. Franc Vodounšak. Ignacij Mertlič. Poddesetnik Ferd. Furijan. Inf. Rudolf Fischer. Četov. Andrej Kaplauer. Inf. Janez Kalahes. Ignacij Kramer. Avgust Polz. Janez Feichter. Podd. Josip Grič. Inf. Jakob Melzer. Ferdinand Artler. Lovro Hribar. Franc Koller. Josip Wedam. Janez Mikl. Lenart Rauter. Janez Rajkovič. Oton Stampfer. Lovro Rupič. Benedikt Messner. Podd. Franc Michenthaler. Inf. Ignacij Guggenberger. Edvard Mayer. Črnov. rekrut Ferdinand Flosser. Inf. Janez Scherlin.

Dnevne novice in dopisi.

Odlikovanje. Naš slovenski rojak brigadir Friderik Širca, znan kot slovenski skladatelj pod imenom Risto Savin, je odlikovan z redom železne krone III. razreda.

Za božičnico za vojake je daroval mil. gospod stolni kanonik Janez Vidovic 20 kron.

Umrla je po daljšem bolehanju v Celovcu gdč. Marička Ilavnik, sestrična gospoda sodnika dr. Ožbeta Ilavnika.

Namesto venca na grob gdč. Maričke Ilavnik je daroval gospod dr. O. Ilavnik za »Dijaški dom« 20 kron.

Transport ranjencev. Dne 7. t. m. je došlo ponoči ob devetih s severnega bojišča v Celovec 300 sedečih in 30 ležečih ranjencev, ki so bili že v neki bolnišnici, in z drugim vlakom 300 ranjencev.

Gospod Jožef Ogris, vojni kurat, Feldspital 1/3, Feldpost 65, je pisal sodaliteti: »Zaenkrat sem še zdrav, prost Avstrijec, akoravno je manjkalo enkrat samo pol ure, da nisem postal za nekaj časa ruski podložnik.

Naši slovenski fantje se imentno držijo, mnogo jih je že odlikovanih z zlato ali srebrno svetinjo za hrabrost. In dobre volje so. Kako se Vam godi doma?

Na podonavskih monitorjih, to je manjših bojnih ladjah, ki so se zelo uspešno udeleževale bojev s Srbi ob Donavi, je tudi lepo število slovenskih vojakov. Bivši načelnik mariborskih Orlov, Rudolf Simonič, ki se tudi nahaja na nekem monitorju, je pisal domov: »Z veseljem smo pripravljeni, žrtvovati vse, tudi zadnjo kapljo krvi. Povsod se borijo ter prelivajo kri slovenski fantje za milo domovino. Prepričani smo, da nam vsled tega doma ne bo kratil nihče slovenskih pravic.«

Sveti oče za katoliška društva. V poslanični na škofo in nadškofe pišejo svetemu očetu družbenemu življenju: Ker pa je spodbuda za očitno priznavanje vere in temu odgovarjajoče življenju ljudi najbolj odvisna od tega, da se bratsko navdušujejo in med seboj tekmujejo z lepim zgledom, zato živahno pozdravljamo, ako neprestano nastajajo nova katoliška društva. In ne želimo samo, da se ta društva razcvitajo, ampak hočemo, da stoji njih okrepitev pod našim varstvom in našim pospešiteljstvom; ta okrepitev ne bo izostala, če se bodo vedno in zvesto izpolnjevali oni predpisi, ki jih je sveta Stolica dala in bo dala. Vsi oni pa, kateri v takih družtvih posvečujejo svoje moči Bogu in cerkvi, naj ne pozabijo na besede božje modrosti: »Poslušen mož bo govoril o zmagi«; kajti ako ne bodo Boga poslušali, s tem da se podvržejo cerkvenemu poglavarju, bodo zaman iskali pomoči božje in njihovo delo bo brezuspešno.

Naši padli junaki. Na severnem bojišču je padel dne 20. novembra stotnik 27. pešpolka Adolf Ferlinz, doma iz Ljubljane. Na južnem bojišču je padel dne 22. oktobra rezervni poročnik Josip Sinkovec, odvetniški kandidat v Ljubljani.

Od mrtvih sta vstala nadporočnik pri 97. pešpolku Ivan Bedenk iz Kranja in rezervist 47. polka Franc Planinčič iz Lehna pri Mariboru. Oba sta bila v seznamu izgub izkazana za mrtva, sedaj sta se pa oglašila iz ruskega ujetništva.

Patriotična ustanova. Neimenovana dobrotnica iz paternskega okraja je podarila 20.000 K za ustanovo, da se bodo uporabljale obresti od glavnice za obdarovanje ranjenih ali za delo nesposobnih vojakov, oziroma podpore potrebnih družin padlih vojakov.

»Narodny Listi« ustavljeni. Iz Prage poročajo: »Narodny Listi« so od oblasti ustavljeni.

Novice iz Przemysla. Trdnjavski zapovednik general Kusmanek je poslal svoji rodbini iz Przemysla s posredovanjem letalcev dve razglednici. Prva je pisana 14., druga 21. novembra. General Kusmanek piše, da vlada v trdnjavi najbolj razpoloženo, popolno zaupanje in veliko veselje za boj, dasi je trdnjava od 5. novembra popolnoma ločena od drugega sveta in ima zveze samo s posredovanjem letalcev in radiotelegrafičnega aparata. Tudi trdnjavski zapovednik je radiotelegrafičnim potom izvedel, da je imenovan za generala infanterije in da je dobil železni križ.

Iz Krakova je pisal te dni asistenčni zdravnik dr. VI. Brezovnik: »Pišem to pismo čez zrak. Danes zleti neki poročnik od tukaj čez trdnjavo v F. in vzame to pismo seboj, ker že pet dni ne gre nobena pošta.«

Še vedno spi. »Straži« se poroča: V vojaško bolnišnico v Mariboru (v gimnazijsko poslopje) je prišel s severnega bojišča češki ranjenec, ki spi sedaj neprenehoma že 12 dni. Le v toliko ga zbudijo, da mu dajo malo jesti in piti. Prebolel je med tem tudi pljučno vnetje. Med zdravniki vzbuja ta slučaj izredno zanimanje.

Združene nemške stranke. Dunajska »Zeit« poroča, da so se politične stranke avstrijskih Nemcev združile. Pri razgovoru v dunajski mestni hiši se je pokazalo, da obstojajo med načelnikom nemškega Nationalverbanda in voditeljem krščanskih socialcev dr. Weisskirchnerjem v vseh pomembnih vprašanjih enaki nazori.

Nazaj v naročje katoliške Cerkve. Iz »Rundschau f. d. kath. Klerus« 15. decembra 1914.: Vkljub svetovni vojski jih tudi v teh dneh mnogo prestopa iz protestantizma v katoliko Cerkve. Tako se je spreobrnil

pastor Brown iz Londona, gospodje Hickey in Bainbridge iz Dobtforta, poročnik Ralph Fane Gladwin s sestro in bratom in Dravin Fox iz Oxforta. »Agencia Stefani« poroča iz Rima z dne 10. novembra 1914. V notranji kapeli v »Collegium Britannicum« se je slovesno odpovedal protestantski veri angleški admiral Georg d'Aarey Irvine in je postal katoličan. Krstil ga je vodja dotičnega zavoda, birmal pa kardinal Merry del Val.

Želinje pri Velikovu. Vojno pobožnost ali kratek misijon od 3. do 6. decembra sta tukaj imela dva gospoda iz družbe Jezusove p. Ramšak in p. Žužek. Naša cerkev je posvečena sv. Frančišku Ksaveriju, in zato je bil sveti misijon vzlic pomanjkanju moških še precej dobro obiskan, zlasti pa na god sv. Frančiška in na nedeljo, ko je bila velika cerkev natlačeno polna. Gospoda pa sta se tudi zelo potrudila in opominjala trikrat na dan k lepemu krščanskemu življenju. Posebno prekrasni govori so bili na starše, na mladino in zlasti v nedeljo o posvečevanju nedelje. Da bi vsi ti nauki obrodili obilen sad! Seveda marsikateri, ki bi bil še lahko poslušal, se je odtegnil. K svetemu obhajilu jih je pristopilo 600. V nedeljo smo opravili svitno sveto mašo za presvitlega cesarja in vojake, za srečen konec vojske in ljubi mir. Popoldan pa je bil posebno pomenljiv za našo župnijo. 16 pridnih deklet je bilo sprejetih v novo ustanovljeno Marijino družbo. Da bi bile vsikdar zveste in goreče in jih še veliko drugih za seboj v družbo potegnile.

Zanimivosti iz vojske.

Iz ujetništva v Sibiriji.

Karel Netek, vojak 8. domobranskega pešpolka, rodom iz Smichovega je poslal praškemu »Nášemu Slovu« sledeči zanimivi dopis iz Pavlodarskega Ujezda, kjer se nahaja v ruskem ujetništvu. Netek piše: V Krakovem je bil naš polk prideljen armadi, ki je imela nalog, da prekorači rusko mejo v radomski guberniji. Prednje čete armade so tvorili češki polki. Ko smo prekoračili Vislo v lublinski guberniji, nam je bila določena smer proti mestu Opolu. Na tem pohodu je že prihajalo do manjših spopadov med prednjimi stražami in ni bilo dneva, da ne bi bilo ranjencev. Tretjega dne, ko smo prekoračili Vislo, smo se ravno pripravljali na prenočitev v nekem gozdu pred Opolom, kar nas je presenetila kozaška patrolja. Izstrelili smo nekaj strelcev na kozake in ti so začeli bežati. Mi pa smo udarili za njimi in bili smo prepričani, da bodo to prvi naši ujetniki. Naenkrat pa se je začel za nami sumljiv šum in istočasno se je oglasilo streljanje strojnih pušk. Preden smo se mogli dobro zavedati, kaj je pravzaprav, so nas že obkolili bradati možaki, ki so se nam prav odkritosrčno smejali v obraz. Bili smo zajeti in odvedli so nas med ruske vojake. Prvo noč smo prespali v nekem skednju, drugo jutro pa so nas odvedli na železnico. Tisti dan smo se precej udobno peljali v Moskvo, kjer smo se popolnoma odpočili. Zjutraj so nam naznanili, da odidemo v Nižnji Novgorod, odtam pa v Samaro in dalje v Omsk. Na tej vožnji se nam je pripetila grozna železniška nesreča. V Safranovem je zadel naš vlak v drug vojaški vlak in sicer zato, ker so bila ogibala napačno postavljena. Učinek trčenja je bil grozen. Šest voz je bilo popolnoma razbitih in pod razvalinami voz se je nahajalo veliko število mrtvih in ranjenih. Od ujetnikov je ostalo 16 mrtvih in 35 ranjenih. Mrtvi so bili pokopani z vojaškimi častmi, ranjenci z drugimi ujetniki so nastopili nadaljnjo pot v posebnem vlaku. Ostanek potovanja smo preživeli v smrtnem strahu, da ne bi se pripetilo ponovno trčenje ob velikanskem prometu, ki smo ga opazovali na vsaki postaji. Srečno smo dospeli v Omsk. Ko smo izstopili iz vlaka, so nas porazvrstili in tedaj sem šele mogel presoditi vse število ujetnikov. Češki vojaki so bili v znatni večini. Nato smo odkorakali k pristanišču parnikov. Prebivalstvo nas je začudeno gledalo in zdelo se mi je, da ne more pojmiti, kam gremo in kaj bomo delali tamkaj. Po dvadnevni vožnji s parnikom smo prišli končno tjakaj, kamor smo bili namenjeni, v Pavlodarski Ujezd, mesto ob sibirski meji, ležeče ob desnem bregu kalne reke Irliša. Mesto ima 8000 prebivalcev, med njimi

okoli 1500 Kirgizov, ki žive večinoma po nomadsko, in 1400 mohamedancev. Prebivalstvo se bavi večinoma z živinorejo. Domača obrt se bavi z obdelovanjem dlake in kož. Goji se tudi tobak. Razen reke Irliša nima Pavlodarski Ujezd nobene reke. V okolici je nekoliko jezer, na nesrečo s slano vodo. Voda v nekaterih jezerih je zdravilna. Na potovanju smo pretrpeli veliko, sedaj pa imamo mir. Za obed imamo zeljnato ali krompirjevo juho, 18 dek mesa in kaše. Zvečer govejo juho in 14 dek mesa in za ves dan kruha. Zime ne čutimo, toda pitne vode primanjkuje. Rusi pijejo vodo iz reke, katera so navajeni. Ujetniki obolevajo po tej vodi, ker je grozno kalna. Podnevi hodimo k reki, kjer premetavamo z lopatami pesek. Za to dobivamo na dan 25 kopejk. To delo opravljamo radi. V mesto smemo le v spremstvu šaržev. Zamenjal sem si v mestu avstrijski denar, toda dajejo za krono samo 20 kopejk, kar je zelo malo. Za zabavo igramo šah. Figure za šah smo si napravili iz kruha. Kapitan nam je dovolil, da smemo za kratek čas loviti ribe, ki jih je v reki veliko in ki so nam prava slaščica. Godi se nam čisto dobro, a vendar bi bili rajši doma. Od Pavlodarskega Ujezda do Omska ni mogoče priti nego s parnikom; če reka zamrzne, ne moremo nikamor. Dnevi minevajo počasi in mislimo na dom. Toda vrnemo se pa vendarle.

Huzar Kovač.

»P. L.« slika pogovor dveh kmečkih fantov, ki sta se sešla pred kolodvorom, tako-le:

»Da, oče so že davno odšli, in sedaj oskrbujemo gospodarstvo otroci. Jaz sem bil v dnini in se mi je dobro godilo; prinašam domov prihranjen denar. Oče pišejo redkokdaj.«

Od nas je šel na vojsko moj najstarejši brat,« pravi drugi; »huzar je in je imel srečo. Rešil je svojega polkovnika in polkovnikovega sina tudi. Dobro se mu je godilo in domov je poslal tisoč kron; tako smo odplačali ves dolg na posestvu. Brez vojske bi to ne bilo mogoče.«

»Odkod pa prihajaš ti zdaj?«

»Tudi jaz sem bil v dnini in zdaj se peljem v B., da dobim novo delo. Plačujejo dobro, in tudi jaz sem že marsikatero prihranjeno petico poslal domov svoji materi. Razentega dobivajo mati zdaj še štirideset kron mesečno.«

»Kdo?«

»Moja mati.«

»Od tebe?«

»Ne, od gospoda polkovnika mojega brata. Saj je Peter rešil gospodu polkovniku življenje.«

»To si že prej pravil. Kako pa je bilo to?«

»Kako da je to bilo? Moj brat je o tem že pisal in smo pismo že nekolikokrat prebrali, pa gospod župnik menijo, da bomo celo stvar šele potem popolnoma razodeli, če jo bo brat sam razložil.«

»Kdaj pa pride?«

»Menda kmalu, ker je ranjen.«

»Ali je bil ranjen, ko je rešil dva častnika?«

»Dvakrat je bil ranjen; to je bilo tako: Ko so jahali, je bil od sovražne krogle obstreljen na vratu; povedal pa tega ni, ampak si je hitro obvezal rano in čez obvezal s svilenim robcem, da drugi niso ničesar opazili. Sicer bi ga bili takoj poslali nazaj, tega pa ni maral. Jahal je vzadi za polkovnikom. Tovariši so ga dražili in povpraševali, če ga boli grlo, on pa je smejoč se odgovarjal, da ga robec varuje pred ostrimi sovražnimi krogami. Ko se je začel napad, so se pognali v skok v boj. Ko so trčili skupaj, je bil polkovnik hudo ranjen, da je padel v znak v sedlu. Moj brat ga je prestregel, vzdignil ga je k sebi v sedlo in je sekal divje ter si tako napravil pot nazaj, kjer so potem obvezali polkovnika. Polkovnik je bil tako hudo ranjen, da se sploh ni zavedal, kaj da se je godilo ž njim. Moj brat je pa jezdil nazaj na bojišče.«

»In tisoč kron?«

Te je dobil nekaj dni pozneje. Vrnil se je v boj ravno, ko je bil dobil neki mlad poročnik strel v ramo, da mu je zdrknila sablja iz rok. Rusi so se veselili in so hoteli mladega moža ujeti. Tedaj pa je prijezdil moj brat, kakor podivjan je sekal po sovražniku, da Rusi niso vedeli ne kod ne kam,

in posrečilo se mu je rešiti mladega poročnika. Pri tem je dobil kroglo v desno koleno. In gospod poročnik mu je rekel: »Priden huzar si, Peter Kovač, tukaj vzemi v zahvalo mojo denarnico. V denarnici je bilo tisoč kron, ki jih je Peter takoj poslal materi.«

»In tistih štirideset kron, ki jih mesečno dobivajo tvoja mati?«

»Tiste pošilja gospod polkovnik. V bolnišnici so se sešli vsi trije, polkovnik, poročnik in moj brat Peter. Polkovnik je zvedel, da je njegov rešitelj ranjen, da je tam v bolnišnici in da je Peter rešil tudi njegovega sina, ker tisti gospod poročnik je sin gospoda polkovnika. In tedaj je rekel polkovnik Petru: »No, huzar Kovač, tvoja mati bode dobivala zanaprej od mene štirideset kron na mesec, ker so podarili domovini tako junaškega huzarja.« In Peter je pripomnil v pismu k temu: Ta sreča bi bila lahko srečala vsakega ogrskega huzarja, ker v sili ne zapusti noben huzar svojega tovariša in svojih častnikov že celo ne.«

»Vam se torej godi v vojski čisto dobro?«

»No, hvala Bogu, dobro!«

Angel varih v vojski.

Neki nemški častnik je pisal s francoskega bojišča: Ker smo vedno v smrtni nevarnosti, smo postali že popolnoma ravnodušni proti nevarnosti. Vsak človek ima svojo usodo; bil sem tolikokrat v smrtni nevarnosti, da sem prepričan, da me varuje angel varih. Pred štirinajstimi dnevi je bil ožji štab, ekscelenca N., stotnik N. in jaz, prvi na višini C., ki nadvladuje vso dolino Aisne, in nismo mislili, da nam preti kaka nevarnost. Tedaj smo naenkrat zagledali v dolini prodirajoče močne francoske oddelke. Da bi mogli opazovati, smo razjahali za nekimi visokimi kupom slame. Naš opazovalec nam je javil, da pravkar prihaja na hrib močna kavalerijska patrolja. Obenem smo tudi že zagledali kakih 800 metrov pred seboj prvega konjenika, prihajajočega čez vrh. Seveda smo nemudoma zajahali konje in v dir po grebenu, z gornjim truplom na konjskem vratu, ker so okoli nas žvižgale krogle. Ozrl sem se in opazil kakih 30 konjenikov v polnem diru kakih 700 metrov za nami. Zasadili smo konjem ostroge v stran in skokoma dalje. Pred seboj smo zagledali na grebenu star stolp. Ekscelenca je zaklicala: »V smeri proti stolpu, vsak naj gleda, kako pride tjakaj!« Pa smo drli naprej. Bili smo nekako en kilometer oddaljeni od stolpa, ko so začele od tam na nas žvižgati krogle. Na levi in desni strani stolpa smo zagledali nekaj temnih postav; cela škadrone francoske kavalerije, ki je razjahala. Rešitve nisem upal več, posebno ker je bil ves greben zelo strm, da nismo mogli po njem navzdol. Prijahali smo na greben po ozkem gozdnem potu in tega pota nismo mogli več najti. V sovražnem ognju smo krenili ostro na desno, še vedno s telesom na konjskem vratu. Konji so hropeli. Pregarjalci so ostali kakih tisoč metrov za nami, a preganjali so nas še vedno. Tedaj pa so tudi od stolpa sem udrle za nami patrolje, a pred nami se je naenkrat pokazala kaka dva metra globoka globel, ki so jo konji opazili prepozno. Ekscelenca se je s konjem vred prevrgel, dva druga ravno tako. Jaz sem še mogel pravočasno potegniti konja na desno. Skočil je in srečno dospel z vsemi štirimi na tla. Seveda se je zgodilo vse to mnogo hitreje, urgo se da povedati. Ustavil sem konja, saj vendar nisem mogel pustiti tovarišev v rokah sovražnikov. Skočil sem s konja, ordonanci tudi in pomagali smo na noge onim, ki so padli. Stotnik N. se je potolkel in le s težavo smo ga izvlekli izpod konja. Sedli smo nato zopet na konje in šlo je zopet v skoku dalje, da smo končno našli stezo, po kateri smo izginili v gozd. Nismo še bili vsi v gozdu, ko so se kakih 400 metrov za nami pojavili sovražni konjeniki in nas začeli divje obstreljevati. Hvala Bogu, vsi strelji so bili previsoki. Nato pa so nam že prišle naproti naše prednje straže.

Razno iz vojne.

Človekoljubnost tudi napram sovražniku. »Naprzod« poroča o sledečem dogodku v Krakovu: Skozi mesto so vodili kakih 30 ru-

skih ujetnikov. Bili so lačni in slabi ter so kazali s prsti na usta v znamenje, da so lačni. Slučajno je prijahal mimo neki častnik. Dal je ustaviti eskorto in je odpeljal vse ujetnike v bližnjo kavarno, kjer jim je dal dati kruha, kave in cigaret. Vse je plačal sam, nakar so ujetniki s svojo eskorto odšli dalje, veseli, da so zopet enkrat imeli gorak grizljaj v ustih.

Svidenje na bojišču. Vojak od Sv. Mihaela na Gosposvetskem polju je poslal iz Galicije domov pismo, v katerem pravi med drugim: »Mnogo sem videl in skusil v vojni, ničesar in nikoli pa me ni ganilo tako, kakor to, da sem srečal na bojišču našega konjiča »Miško«, ki sem ga sam vzgojil in krmil. In kako je bila vesela šele žival, ko me je zazrla, se ne da opisati. Hrzal je konjiček in strigel z ušesi, tolkel s kopiti in poskakoval, samo da dá duška svojemu veselju, da sta se sestala dva dobra prijatelja.«

Madžarske žene so izročile, kakor poroča »Pesti Hirlap«, domobranskemu ministru Hazaiju memorandum, v katerem zahtevajo, da se naj žene od 19. do 36. leta pokličejo v vojaško službo, kjer bi se jih naj zaposlilo v etapni in pomožni službi.

V Gradec je prispelo v sredo zopet preko 3000 galiških beguncev. Prepeljali so jih v razne srednje in spodnještajerske kraje. Iz Lipnice je odšlo 1200 poljskih delavcev-beguncev v Srbijo, kjer jih bodo porabili za razna dela v okupiranem ozemlju.

Reims skoraj uničen. Italijanski listi poročajo: Položaj krasnega Reimsa je strašen. Nemški okopi so se približali predmestjem na dva kilometra. Bogata tekstilna industrija mesta je za cela leta uničena. Škoda, prizadejana mestu, znaša najmanj 350 milijonov frankov.

Najnovejša poročila.

S SEVERNEGA BOJIŠČA.

Berolin, 7. decembra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 7. decembra:

Na zahodnem bojišču od Mazurskih jezer ni nobenih posebnih poročil.

ZMAGA NA POLJSKEM PRI LODZU.

Na severnem Poljskem smo s počasnim borenjem okoli Lodza dosegli popoln uspeh. Vrgli smo nazaj močne ruske sile, ki so stale severno, vzhodno in južnozahodno od Lodza. Lodz je v naših rokah. Uspehi bitke se radi razprostranosti bojišča še ne morejo pregledati. Ruske izgube so brez vsakega dvoma zelo velike.

AVSTRIJSKA IN NEMŠKA ZMAGA PRI PIOTRKOWU.

Rusi so poizkušali priti z južnega Poljskega na pomoč svojim ogroženim armadam na Severno Poljsko. Navedeni ruski poizkus so pa preprečili napadi avstro-ogrskih in nemških sil v okolici južnovzhodno od Piotrkowa.

Najvišje vodstvo armade.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. novembra. (Uradno.) Borenje za odločitev na ruskem bojišču traja dalje. Avstro-ogrške in nemške čete so napade v prostoru južnovzhodno od Piotrkowa preko Novo Radomska proti severu prodirajoče ruske moči zavrnille, medtem so nemške čete prisilile sovražnika, da se je umaknil.

V zahodni Galiciji so bili tudi večji boji v teku. Izida še ni. V tem prostoru so naše in nemške čete zopet ujele nadaljnih 5000 Rusov.

V Karpatih se boji dalje vrše.

Na mnogih mestih je sovražnik močne sile zopet umaknil za pobočje gora.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

NEMŠKE ČETE SLEDE RUSOM, — NEMCI ZOPET UJELI 5000 RUSOV.

Berolin, 8. decembra. Veliki glavni stan poroča: Z vzhodno-pruske meje ni nobenih posebnih poročil.

Na severnem Poljskem nemške čete neprenehoma sledijo vzhodno in jugovzhodno

od Lodza hitro se umikajočemu sovražniku. Poleg nenavadno težkih, krvavih izgub, o katerih se je poročalo že včeraj, so Rusi izgubili doslej okoli 5000 ujetnikov in 16 topov z municijskimi vozovi.

Na južnem Poljskem se ni nič posebnega zgodilo.

Najvišje armadno vodstvo

BOJI V ZAHODNI GALICIJI VEDNO SILOVITEJŠI. — AVSTRIJSKE ČETE O OFENZIVI USPEŠNO NAPADAJO RUSE. — TUDI AVSTRIJCI UJELI 5000 RUSOV.

Dunaj, 8. decembra. Uradno se razglaša: Boji v zahodni Galiciji postajajo čedalje silovitejši. Naše čete so sedaj prijele Ruse tudi od zahoda in jih pregnale iz postojanke Dobrzyce — Wieliczka. Naš napad še traja. Število ujetnikov se še ne more pregledati. Doslej je bilo odpeljanih na 5000 Rusov, med njimi 27 častnikov.

Na Poljskem so bili ponovni ruski napadi južno od Piotrkowa od naših in nemških čet odbiti.

V Karpatih se ni nič posebnega zgodilo.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

NOVA RAZVRSTITEV RUSKIH ČET.

Rotterdam, 9. decembra. Londonški list »News« poroča iz Peterburga, da je vsled dogodkov na Poljskem potrebna nova razvrstitev ruskih čet na Poljskem.

ODLOČITEV PRI LODZU ŠE NI PADLA.

Berolin, 9. decembra. Iz zanesljivega vira se smatra stanje ofenzive na Poljskem za ugodno. Nasproti po Angleškem razširjenim poročilom, da je Lodz popolnoma uničen, se naglaša, da je mesto le malo poškodovano. Splošno so se Rusi v popolnem redu umaknili iz Lodza, a Nemci jih trdovratno zasledujejo. Bitka se še ni popolnoma razvila in tudi še ni odločena, kakor to trde angleški listi.

NOVA GRUPACIJA ČET NA SRBSKEM.

Dunaj, 7. decembra. Z južnega bojišča se uradno poroča: Vsled zavzetja Belgrada potrebne operacije zahtevajo sedaj novo razvrstitev naših bojnih sil. Podrobnosti naravno še niso za javnost.

Dunaj, 8. decembra. Z južnega bojišča se uradno poroča: Nova razvrstitev se vrši po načrtu. Posamezni poizkusi sovražnika, da bi jo motil, so bili odbiti. Pri tem je imel sovražnik občutne izgube.

Naša ofenziva južno od Belgrada ugodno napreduje in je bilo pri tem ujetih 14 srbskih častnikov in 400 vojakov.

Berolin, 9. decembra. Iz velikega glavnega stana se poroča: Iz vzhodne Prusije ni nobenih novejših poročil.

Na severnem Poljskem so naše čete v stiku s sovražnikom, ki se je ustavil v močno utrjeni postojanki vzhodno od Miazgl. Za Lowicz se boji še vrše.

Na južnem Poljskem so avstrijske in naše čete ramo ob rami ponovno uspešno napadle.

Najvišje armadno vodstvo.

Dunaj, 9. decembra. Uradno se razglaša: V zahodni Galiciji je naš napad v teku.

Na Poljskem je na južnem delu bojne črte še mir. Neprestani sovražni napadi v okolici Piotrkowa se še vedno izjalovljajo ob vztrajnosti zaveznikov. Samo naše čete so tukaj zadnji teden ujele 2800 Rusov.

Dalje proti severu Nemci z uspehom nadaljujejo svoje operacije.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Surovo ovčjo

volno

oprano in neoprano
kupi vsako množino
in po najvišji ceni

R. STERMECKI v CELJU.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

VOJSKA S SRBIJO.

Dunaj, 10. decembra. Z južnega bojišča se uradno poroča z dne 9. decembra: En oddelek naših čet v Srbiji je zadel zahodno od mesta Gornji Milanovac na močne sovražne čete in zato ni mogel prodreti. Da se izognejo sovražnemu protisunku, ki se je pričel, so dobili posamezni deli ukaz, da se umaknejo v ugodnejše postojanke.

Južno od Belgrada naša ofenziva napreduje. Dne 8. decembra smo zaplenili 20 topov, en metalnik svetlobe in ujeli številne sovražnike.

VELIKA BITKA NA SRESKEM.

Graški listi poročajo iz Milana: »Corriere della Sera« poroča iz Niša: Ko so Srbi iz strateških razlogov in vsled pomanjkanja municije zapustili razne pozicije med Drino in Savo, so dobili ojačenja in so prešli v ofenzivo pri Lazarevcu, Rudniku in pri Arangjelovcu. Bitka še traja. Na bojišče sta došla kralj in princ Aleksander.

BOJI NA ZAHODU.

Berolin, 9. decembra. Iz velikega glavnega stana se poroča: Zahodno od Reimsa so bile naše čete prisiljene, da so z obstreljevanjem zažgale pristavo Pecheri, čeprav je na njej visela genfska zastava, ker je bil po fotografiji, ko jo je posnel nek letalec, brezdvomno dokazano, da je bila za pristavo skrita francoska težka baterija.

Francoski napadi v okolici Souain in na kraje Varennes in Vauquois na vzhodnem robu Argonov so bili odbiti z izgubami za sovražnika. V Argonskem gozdu samem smo na različnih točkah pridobili tla. Pri tem smo ujeli množico Francozov.

V bojih severno od Nancy, o katerih se je poročalo včeraj, so imeli Francozi težke izgube, naše izgube so razmeroma majhne. Najvišje armadno vodstvo.

Volna

siva, za plesti vojaške re-
či se zopet v vsaki mno-
žini dobi v veletrgovini

R. STERMECKI v CELJU.

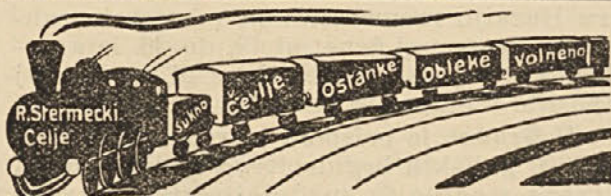
Absolutno zajamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofjskega ordinariata pristna bela mašna vina, letnik 1912 po 56 — 60 K, letnik 1913 po 40 — 45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, »Zelen« po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po K 2.30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Somišljeniki — zahtevajte
v gostilnah — računske list-
ke „Slovenske Straže“! Na-
ročajo se v pisarni „Sloven-
ske Straže“ v Ljubljani.

in razno moderno blago za moške in ženske obleke
razpošilja po najnižjih cenah
Jugoslovanska razpošiljalna

R. STERMECKI v Celju 308, Štajersko.

Pišite po glavni ilustr. cenik čez več tisoč stvari, kateri se
vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bolgarije,
Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

Pomanjkanje kave ni več!
Vladna kava

Kupil sem večji postavek kave,
ki stane na mestu oddaje v
CELOVCU:

Kava, povojena . . . K 4.—
Santos-kava, surova . . . „ 3.30
Rio-kava, surova . . . „ 3.10

Kdor vzame več, je nekoliko ceneje.

A. Prosen,
Kosarnska ulica

A. Rasetschnig,
Velikovaška cesta

ZASTONJ

dobi vsakdo 2 para močnih ženskih ali moških nogavic,
3 lepe žepne robce, 1 volneno ruto za na glavo ali moški
klobuk, kdor naroči: 4 1/2 m finega volnenega zimskega
blaga za žensko obleko v poljubni barvi za: K 9.50 ali v
boljši kakovosti za K 12.50

SAMO v Prvi gorenjski razpošiljalnici IVAN SAVNIK, Kranj št. 162.

Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

Za neugajajoče se vrne denar ali zamenja!

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisano vodstvo hotela Trabe-
singer se vljudno priporoča vsem ve-
lečenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Gostom-abstinentom se postreza
z raznimi brezalkoholnimi pijačami. Na
razpolago je tudi kegljišče poleg senčna-
tega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V ho-
telu Trabesinger dobite vsak dan, po-
sebnost pa ob sredah zvečer, prijetno
slovensko družbo. Slovenski potniki in
rodoljubi, slovenski romarji, ustavljajte
se samo v edini slovenski gostilni »Hotel
Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno
dobro postreženi. — Za mnogobrojen obisk se priporoča

vodstvo hotela Trabesinger.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4%

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic.

Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4%** naprej.